

Briselē, 7.12.2012
COM(2012) 732 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenots Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmums 2008/615/TI par
pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu
noziedzību (Prīmes lēmums)**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenots Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmums 2008/615/TI par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību (Prīmes lēmums)

1. IEVADS

Šā ziņojuma mērķis ir izvērtēt situāciju vairāk nekā četrus gadus pēc Padomes Lēmuma 2008/615/TI pieņemšanas un vairāk nekā vienu gadu pēc tā pilnīgas īstenošanas termiņa, 2011. gada 26. augusta. Sākotnēji šajā ziņojumā bija paredzēts ne vien izvērtēt lēmuma īstenošanu, bet apsvērt arī priekšlikumus tā turpmākai izvēršanai (sk. 36. panta 4. punktu). Tā kā īstenošana ir ievērojami aizkavējusies, Komisija ir nolēmusi līdz tās pilnīgai pabeigšanai neapsvērt lēmuma turpmāku izvēršanu. Tādējādi Komisija vēlas izvairīties no īstenošanas centienu turpmākas palēnināšanās un atvieglot ātru īstenošanu juridiski stabilā vidē.

Tomēr īstenošanas pakāpe ir nepietiekama, tāpēc Komisija aicina dalībvalstis pielikt visas vajadzīgās pūles, lai pabeigtu lēmuma īstenošanu.

Iesaistīto¹ dalībvalstu pieredze ir apliecinājusi instrumenta pievienoto vērtību, tomēr ir izkristalizējušās dažas problēmas. Tāpēc šajā ziņojumā, kurā galvenā uzmanība pievērsta īstenošanai, ir aplūkotas arī ar instrumenta darbību saistītās galvenās grūtības.

Lai sagatavotu šo ziņojumu, Komisija nosūtīja dalībvalstīm anketu („Prīmes anketa”), uz kuras jautājumiem atbildēja 25 dalībvalstis (visas, izņemot MT un PT). Ir izmantoti arī šādi informācijas avoti:

- Padomes prezidentvalsts Polijas un mobilās kompetences komandas (*Mobile Competence Team — MCT*)² kopējā Prīmes pēctermiņa anketa (*Joint Prüm post-deadline questionnaire*) (dokuments CM 4285/11),
- pusgada ziņojums par Prīmes lēmumu īstenošanu (dokuments 17761/11),
- diskusijas *DAPIX*³ un Prīmes apakšgrupās,
- diskusijas par Eiropas Informācijas apmaiņas modeļa (*European Information Exchange Model — EIXM*) izveidi,
- saziņa un tikšanās ar vadošajiem ekspertiem DNS, pirkstu nospiedumu un transportlīdzekļu reģistrācijas datu jomā, ar *MCT* un Prīmes palīdzības dienestu⁴.

¹ Jēdziena „iesaistītā dalībvalsts” skaidrojumu sk. 2. punkta d) apakšpunktā.

² *MCT* ir Komisijas finansēts Vācijas projekts, kura mērķis ir atbalstīt Prīmes lēmumu īstenošanu neoperatīvajās dalībvalstīs (2011.–2013. g.).

³ Padomes Informācijas apmaiņas un datu aizsardzības jautājumu darba grupa.

⁴ Plašāku informāciju par *MCT* sk. 2. zemsvītras piezīmē, par Prīmes palīdzības dienestu — 5.2.3. punktā.

2. INSTRUMENTS

Septiņas Eiropas valstis 2005. gada 27. maijā noslēdza Konvenciju par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, kas pazīstama arī kā Prīmes konvencija. Kopš tā laika konvencijai ir pievienojušās arī citas valstis (BG, RO, SI, FI, HU, EE, SK).

Ar Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmumu 2008/615/TI⁵ svarīgas konvencijas daļas tika transponētas ES tiesību aktos. Vienlaikus Padome pieņēma Lēmumu 2008/616/TI par Lēmuma 2008/615/TI īstenošanu⁶ (abus lēmumus kopā sauc par Prīmes lēmumiem).

Islande un Norvēģija pievienojās Prīmes lēmumiem 2009. gada novembrī, parakstot nolīgumu par dažu Padomes lēmumu noteikumu piemērošanu.

Prīmes lēmuma elementi

Prīmes lēmumu veido četri elementi.

(a) Automatizēta datu meklēšana

Noteikumi attiecībā uz valsts datnēs iekļautu datu automatizētu meklēšanu un salīdzināšanu DNS, daktiloskopisku datu (pirkstu nospiedumu) un transportlīdzekļu reģistrācijas datu (TRD) jomā ir paredzēti galvenokārt 2. nodaļā. Šī daļa ir ne vien tālejošs solis tiesībsardzības iestāžu informācijas apmaiņas jomā, bet arī īstenošanas ziņā sarežģītākā lēmuma daļa.

(b) Informācijas apmaiņa noziedzīgu nodarījumu novēršanai

Lēmuma 3. un 4. nodaļā ir iekļauti noteikumi attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu novēršanu lielu pārrobežu pasākumu kontekstā un iespējamu teroristisku nodarījumu gadījumos.

(c) Policijas sadarbība

Lēmuma 5. nodaļā ir paredzēta policijas sadarbības pastiprināšana, tostarp iespēja izmantot izpildes pilnvaras citas dalībvalsts teritorijā.

(d) Datu aizsardzība

Lēmuma 6. nodaļā ir iekļauti visaptveroši, īpaši datu aizsardzības noteikumi, kas attiecas uz lēmuma piemērošanu.

Jēdziens „iesaistītā dalībvalsts” šajā ziņojumā nozīmē, ka Padome ir pieņēmusi lēmumu, atļaujot dalībvalstij apmainīties ar konkrēta veida datiem, un attiecas tikai uz automatizētas datu apmaiņas sākotnējo spēju. Padome var pieņemt šo lēmumu tikai pēc tam, kad dalībvalsti ir izvērtējuši citu dalībvalstu eksperti⁷.

⁵ OV L 210, 6.8.2008., 1. lpp.

⁶ OV L 210, 6.8.2008., 12. lpp.

⁷ Šis noteikums neattiecas uz dalībvalstīm, kurās datu sniegšana jau ir sākusies saskaņā ar Prīmes konvenciju.

3. ĪSTENOŠANAS STATUSS

DNS dati

Papildus pielikumā minētajām 18 dalībvalstīm (saskaņā ar 2012. gada 31. oktobra datiem) vēl piecas dalībvalstis ir norādījušas, ka ir guvušas ievērojamus panākumus, veicot automatizētai DNS datu apmaiņai nepieciešamos pasākumus, un 2013. gada sākumā varētu pievienoties iesaistītajām dalībvalstīm. Lai gan īstenošanas juridiskajā termiņā, 2011. gada augustā, situācija šajā jomā radīja pamatu bažām, kopš tā laika stāvoklis ir ievērojami uzlabojies. Tomēr četrām dalībvalstīm (EL, IE, IT, UK) joprojām būtiski jāpastiprina centieni.

Pirkstu nospiedumi

Pirkstu nospiedumu dati ir joma, kurā ir lielākais skaits dalībvalstu, kurās īstenošana ir nopietni aizkavējusies. Tikai 14 dalībvalstis 2012. gada 31. oktobrī bija gatavas atļaut citām dalībvalstīm veikt meklēšanu to automatizētajās pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmās (*automated fingerprint identification systems — AFIS*). Paredzams, ka septiņas dalībvalstis pabeigs tehnisko īstenošanu un 2013. gada sākumā būs gatavas izvērtēšanai. Saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju nav skaidrs, kad operatīvajā datu apmaiņā iesaistīsies vēl sešas dalībvalstis (EL, IE, IT, PL, PT, UK).

Transportlīdzekļu reģistrācijas dati

Līdz 2012. gada 31. oktobrim TRD jomā iesaistītas bija tikai 13 dalībvalstis. Taču vairākās citās dalībvalstīs ir paredzams straujš progress. Četras dalībvalstis ir izturējušas Padomes izvērtējumu vai ir tam gatavas, un ir redzams, ka vēl septiņas dalībvalstis pieliek nopietnas pūles. Tikai trīs dalībvalstis (EL, PT, UK) nav sākušas vērā ņemamus pasākumus vai saskaras ar ilgstošām grūtībām. Kopumā TRD jomā aina ir daudzsoļīga, jo pēc iesaistīšanās operatīvajā sadarbībā dalībvalstīm ir tehniski visvieglāk pievienoties visām pārējām iesaistītajām partnervalstīm.

Lēmuma 3., 4. un 5. nodaļas īstenošana

Visas dalībvalstis, izņemot vienu, saskaņā ar 3. un 4. nodaļu (15. un 16. pantu) ir izraudzījušas valsts kontaktpunktus. Tāpēc var pieņemt, ka tās ir funkcionāli īstenojušas šīs nodaļas. Attiecībā uz 5. nodaļu piecas dalībvalstis Prīmes anketā ir norādījušas, ka tās vēl nav pieņēmušas normatīvus un administratīvus aktus⁸.

Salīdzinājumā ar automatizētās datu apmaiņas noteikumiem šo nodaļu īstenošana ir būtiski pavirzījusies uz priekšu, jo nav nepieciešamas dārgas un laikietilpīgas tehniskās iekārtas. Ņemot vērā, ka šo nodaļu īstenošanas termiņš ir beidzies jau 2009. gada 26. augustā, dalībvalstīm, kas vēl nav to izdarījušas, būtu pēc iespējas drīzāk jāpieņem valsts prasības un jāinformē Padomes Ģenerālsekretariāts un Komisija.

Datu aizsardzības noteikumi

Datu apmaiņa saskaņā ar Prīmes lēmumu var notikt tikai tad, ja visi 6. nodaļas datu aizsardzības noteikumi ir transponēti dalībvalstu tiesību aktos. Par to, piedaloties izvērtēšanas

⁸ Dalībvalstu deklarācijās par sadarbības praktiskajiem aspektiem atrodama informācija dažos gadījumos ir iekļauta pārrobežu operāciju rokasgrāmatā (dokuments 10505/4/09).

procedūrā, ar anketas starpniecību pārliecinās citu dalībvalstu eksperti⁹. Pieņemot lēmumu atļaut dalībvalstij apmainīties ar personas datiem, Padome atzīst, ka šī dalībvalsts ievēro visus vajadzīgos datu aizsardzības noteikumus.

Līdz 2012. gada 31. oktobrim atbildes uz šīs anketas jautājumiem vēl nebija iesniegušas šādas dalībvalstis: DK, EL, IE, IT. Savukārt tikai IT un EL vēl nebija izpildījušas prasību¹⁰ norādīt neatkarīgo datu aizsardzības iestādi, kas atbild par Prīmes datu apmaiņu.

4. ĪSTENOŠANAS KAVĒŠANĀS IEMESLI

4.1. Tehniskas grūtības

Prezidentvalsts Polija ir savākusi visaptverošus datus par īstenošanas kavēšanās iemesliem 2011. gadā. Rezultāti ir atspoguļoti 2011. gada 28. novembrī publicētajā prezidentvalsts pusgada ziņojumā. Kopumā galvenie kavēšanās iemesli ir bijuši tehniski, un to pamatā ir bijis cilvēku un finanšu resursu trūkums attiecīgajās dalībvalstīs.

Lai arī vairākām dalībvalstīm kopš tā laika ir izdevies pārvarēt šīs problēmas, var pieņemt, ka kopš 2011. gada problēma pēc būtības nav mainījies. Šis pieņēmums ir apstiprinājies *DAPIX* apakšgrupu diskusijās, kā arī Komisijas un dalībvalstu ekspertu un vadošo ekspertu divpusējā saziņā.

4.2. Finansējums

Saskaņā ar pusgada ziņojumu desmit neiesaistītajās dalībvalstīs īstenošanu ir nopietni aizkavējis finansējuma trūkums. Kopš tā laika sešas no minētajām dalībvalstīm ir iesniegušas pieteikumus ES finansējuma saņemšanai saskaņā ar noziedzības profilakses un apkarošanas programmu (*ISEC*). Tajā pašā laikā vairākas dalībvalstis, tostarp tās, kurās īstenošana ir aizkavējies, vēl nav lūgušas finansiālu atbalstu.

Ar Prīmes lēmumiem saistītu *ISEC* atbalsta pieteikumu skaits 2011. gadā ir sasniedzis jaunu maksimumu — 2012. gada 30. septembrī par deviņiem projektiem bija noslēgti līgumi, bet seši projekti vēl atradās izvērtēšanas stadijā.

Līdz 2012. gada augustam ar Prīmes lēmumiem saistītiem *ISEC* projektiem piešķirtā ES finansējuma kopsumma sasniedz EUR 6,2 miljonus, turklāt pasākumiem, par kuriem jau ir noslēgti līgumi, bet kuri vēl nav pabeigti, piešķirti vēl EUR 5,7 miljoni. Iespējams, ka pēc 2011. gada beigās iesniegto pieteikumu izskatīšanas tiks piešķirti vēl EUR 4,9 miljoni.

Komisija saskaņā ar *ISEC* programmu 2013. gadā turpinās piešķirt ES finansējumu lēmuma īstenošanai.

4.3. Secinājums

Prīmes lēmumu īstenošana rada vairākas administratīvas, tehniskas un finansiālas grūtības. Taču pastāv vairākas iespējas vajadzības gadījumā lūgt atbalstu: papildus ES finansējumam ir pieejams *MCT* un Eiropola Prīmes palīdzības dienesta atbalsts, turklāt — un tas ir ne mazāk svarīgi — ir vairākas iesaistītās dalībvalstis, kurām jau ir ievērojama Prīmes instrumenta izmantošanas pieredze un kuras var sniegt konsultācijas.

⁹ Padomes dokuments 6661/1/09.

¹⁰ Sk. Prīmes lēmuma 30. panta 5. punktu.

Ievērojot minētās tehniskās problēmas un ierobežotos resursus, izbrīnu rada neiesaistīto dalībvalstu nevēlēšanās lūgt *MCT* atbalstu.

Ņemot vērā daudzveidīgās atbalsta iegūšanas iespējas un ilgo laiku, kas pagājis kopš Prīmes lēmumu pieņemšanas, nav saprotams, kādi pamatoti iemesli varētu kavēt to īstenošanu. Šķiet, ka šķēršļu pārvarēšanai dalībvalstu līmenī pirmām kārtām ir vajadzīga politiska griba un pareizi noteiktas prioritātes.

Prīmes lēmumi ir pieņemti saskaņā ar agrāko trešo pīlāru, tāpēc uz pārejas periodu neattiecas parastie noteikumi par īstenošanas kontroli dalībvalstīs. Taču no 2014. gada decembra Komisijai būs iespēja izmantot pārkāpumu konstatēšanas procedūru¹¹.

5. INSTRUMENTA IZMANTOŠANA

5.1. Automatizēta informācijas apmaiņa saskaņā ar 2. nodaļu

Arvien pieaug to dalībvalstu skaits, kurām, izmeklējot noziedzīgus nodarījumus ar iespējamu pārrobežu aspektu, Prīmes lēmumi ir kļuvuši par ikdienas instrumentu.

Divus gadus pēc kartēšanas projekta, ko Komisija īstenoja kopā ar dalībvalstu un ES ekspertiem, lai izpētītu, kā informācijas apmaiņa darbojas praksē, ir konstatēts, ka vairums dalībvalstu Prīmes lēmumus uztver diezgan pozitīvi, — to apstiprina atbildes uz Prīmes anketas jautājumiem. Tomēr dažās dalībvalstīs instrumenta īstenošanai veicamo pasākumu temps ne vienmēr saskan ar šo konstatējumu.

Saskaņā ar anketu vairāk nekā puse dalībvalstu kompetento iestāžu uzskata, ka datu apmaiņai TRD un DNS jomā noziedzīgu nodarījumu novēršanā un izmeklēšanā ir ārkārtīgi liela pievienotā vērtība. Runājot par pirkstu nospiedumiem, ārkārtīgi lielu vērtību instrumentam piešķir aptuveni 40% respondentu, bet vairāk nekā 50% uzskata, ka šajā jomā tam ir vismaz zināma pievienotā vērtība.

Mehānismu procesuālo efektivitāti TRD jomā par ļoti labu vai labu uzskata gandrīz visi respondenti, kas atbildējuši uz šo jautājumu. Attiecībā uz DNS un pirkstu nospiedumiem aina nav tik viendabīga — aptuveni 30% respondentu uzskata, ka abās šajās jomās efektivitāte ir tikai pieņemama vai pat nepietiekama (sk. 5.2.2. punktu).

Statistika

Iestāde, kas reģistrē Prīmes datu sakritības, daudzās dalībvalstīs nav tā pati iestāde, kura izmanto datus izmeklēšanā. Un bieži tikai kāda trešā iestāde, piemēram, prokuratūra, spēj novērtēt konkrētas, no Prīmes datu apmaiņas izrietošas informācijas vērtību. Tomēr visaptverošā izvērtējumā atbilstošiem statistikas datiem ir izšķiroša nozīme. Bez tiem Prīmes lēmumu faktiskās ietekmes izvērtēšana ir tikpat kā neiespējama.

DAPIX darba grupā ir apspriesti dažādi iespējami statistikas modeļu varianti. Iepriekš minēto administratīvo grūtību dēļ vairums dalībvalstu dod priekšroku modelim, kurā galvenā uzmanība pievērsta sakritību skaitam starp datu kopām. Lai gan šis ir piemērots pagaidu risinājums, nākotnē būs jāpievieno papildu pūles, lai labāk atspoguļotu šo sakritību izmantošanu izmeklēšanā.

¹¹ LESD Protokols Nr. 36.

2011. gads ir pirmais gads, par kuru tika vākti salīdzināmi statistikas dati. Savāktie dati rāda, ka vēl ir jāuzlabo statistikas precizitāte attiecībā uz visiem trim datu veidiem. Taču rezultāti, pamatojoties uz pašlaik pieejamajiem datiem, ir daudzsoļīgi un apliecina, ka operatīvās iestādes jau diezgan plaši izmanto Prīmes instrumentu¹²:

- kopējais pārbaudīto pirkstu nospiedumu sakritību skaits 2011. gadā — **2 553**,
- kopējais DNS sakritību skaits 2011. gadā saskaņā ar pašreizējo modeli — **20 719**,
- kopējais TRD pieprasījumu skaits 2011. gadā, saistībā ar kuriem tika atrasta informācija — **260 253**¹³.

Atsevišķu automatizētas DNS vai pirkstu nospiedumu datu meklēšanas gadījumu piemēri, protams, nevar aizstāt precīzus skaitļus. Tomēr tie sniedz priekšstatu par tiem izmeklēšanas veidiem, kuros Prīmes datu apmaiņa var lielā mērā palīdzēt gūt panākumus. Turpmākais piemērs par gadījumu Vācijā ilustrē Prīmes datu apmaiņas vērtību pārrobežu kontekstā.

Kādā Vācijas ziemeļrietumu daļas pilsētā 2011. gada vasaras beigās tika atrasts nodurts vīrietis. Ierodoties nozieguma vietā, policijas eksperti dzīvoklī, kur vīrietis tika atrasts, uz durvju rāmja atklāja pirkstu nospiedumu. Lai gan nebija acīmredzamas saistības ar citu valsti, veicot automatizētu Prīmes datu meklēšanu, tika konstatēta atbilstība Bulgārijas AFIS datubāzē. Nākamajā dienā Bulgārijai pieprasītā papildinformācija tika nosūtīta trīs stundās un nekavējoties ievadīta Šengenas Informācijas sistēmā. Jau nākamajā dienā meklējamo personu Austrijā aizturēja.

5.2. Iespējamie uzlabojumi

Lai gan izmeklētāji informācijas apmaiņu kopumā vērtē atzinīgi, tās sākumposmā ir izkristalizējušās vairākas grūtības. Šajā iedaļā aplūkotas svarīgākās no tām.

5.2.1. Papildpasākumi pēc atbilstību konstatēšanas

Saskaņā ar 5. pantu (attiecībā uz DNS) un 10. pantu (attiecībā uz pirkstu nospiedumiem) „(..) personas papildu datu (..) sniegšanu nosaka ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, tostarp tiesiskās palīdzības noteikumiem, kas saņēmusi pieprasījumu”.

Lai gan Prīmes lēmumos nav iekļauti sīki izstrādāti noteikumi attiecībā uz papildpasākumiem pēc sakritību (jeb atbilstību) konstatēšanas starp datu kopām, šis ir izrādījies būtisks jautājums. Automatizētās meklēšanas funkcija ir nenovērtējams sasniegums. Taču bez pienācīgiem papildpasākumiem atbilstībām izmeklēšanā ir maza nozīme.

Uz to, ka jāuzlabo pēc Prīmes datu atbilstību konstatēšanas veicamie papildpasākumi, Prīmes anketā vispārīgi norāda 18 no 24 dalībvalstīm, no kurām trešdaļa dod priekšroku valsts struktūrām, bet vairākums uzskata, ka pirmām kārtām nepieciešama ES līmeņa rīcība.

Daži eksperti kritizē standartizācijas trūkumu. Papildpieprasījumu pārvaldībai aptuveni vienāds skaits dalībvalstu izmanto Eiropola un Interpola kanālus, un tikai dažas valstis dod

¹² Dokuments 11367/12.

¹³ Nelīdzsvarotība starp šiem skaitļiem neatspoguļo atsevišķo datu veidu kopējo nozīmi, bet faktu, ka policijas praksē dažādi datu veidi tiek izmantoti atšķirīgi.

priekšroku *SIRENE* birojiem vai divpusējās sadarbības koordinatoriem. Dažās dalībvalstīs izvēle ir atkarīga no datu veida, citās — no noziedzības veida. Katrā ziņā aina ir diezgan raiba, un tas, kā uzskata eksperti, reizēm rada kavēšanos.

Vēl viens jautājums attiecas uz kontaktpunktu izveidi — ir ierosināti dažādi risinājumi, sākot ar īpašu kontaktpunktu izveidi Prīmes papildpasākumiem un beidzot ar šo mehānismu integrēšanu valsts vienotajos kontaktpunktos (*single points of contact* — *SPOC*), kā minēts *EIXM* paziņojumā.

Ir apspriests arī vienkāršošanas potenciāls, izmantojot tehniskus risinājumus. Šajā sakarā jāatzīmē, ka Prīmes papildpasākumu procedūra ir izraudzīta kā Beļģijas, Vācijas un Polijas izmēģinājuma projekts saskaņā ar *UMF II* programmu¹⁴. Šo programmu lielākoties finansē Komisija un pārvalda Eiropols, un tās mērķis ir izveidot vienotu sistēmu strukturētai pārrobežu informācijas apmaiņai tiesībsardzības iestāžu starpā, tostarp vienotu semantisku informācijas modeli un apmaiņas formātu.

Šie jautājumi ir īsumā aplūkoti Komisijas paziņojumā par Eiropas Informācijas apmaiņas modeli (*EIXM*), sniedzot attiecīgus ieteikumus.

5.2.2. Tehniskās un administratīvās īstenošanas specifikācijas

Citi aspekti, kas kavē Prīmes instrumenta izmantošanu, ir saistīti ar vairākām automatizētas datu apmaiņas specifikācijām, kas paredzētas Lēmumā 2008/616/TI par to, kā īstenot Prīmes lēmumu.

Ievērojams skaits dalībvalstu uzskata, ka sakritības noteikumi, jo īpaši attiecībā uz DNS datiem, nav pilnīgi apmierinoši, un tie būtu jāpilnveido, lai izvairītos no sakritībām, kas pēc turpmākas pārbaudes tiek identificētas kā kļūdainas.

Vēl viena problēma, ko bieži piemin eksperti, ir saistīta ar specifikācijām, kuras attiecas uz pirkstu nospiedumu datu apmaiņas jomā izmantojamo saskarņu kontroles dokumentu (*interface control document* — *ICD*), jo pašreizējā versijā tas paver pārāk daudz interpretācijas iespēju un līdz ar to var novest pie tehniskas nesaderības. Dažas dalībvalstis turklāt ierosina pirkstu nospiedumu datu jomā efektīvāk izmantot ierobežotas meklēšanas jaudas, lai novērstu dalībvalstu sistēmu pārslodzes risku. Saskaņā ar šo ierosinājumu jaudas, ko viena dalībvalsts neizmanto, būtu jādara pieejamas izmantošanai citām dalībvalstīm, un dalībvalstij, kas saņem pieprasījumu, pašai būtu jānorāda, kad ir sasniegta tās meklēšanas jaudas robeža.

Dažas dalībvalstis ir paidušas bažas attiecībā uz dalībvalstu jaudām, lai pārbaudītu saskaņā ar pirkstu nospiedumu datu pieprasījumiem nosūtītās iespējamās sakritības (kandidātus). Jo vairāk dalībvalstu iesaistās operatīvajā datu apmaiņā šajā jomā, jo lielākiem personāla resursiem jābūt pieejamiem, lai manuāli veiktu nepieciešamās atbilstību pārbaudes un nepieļautu, ka šī prasība kļūst par pirkstu nospiedumu datu apmaiņas ierobežojumu.

Lai arī šīs grūtības neattaisno Prīmes lēmumu neīstenošanu, tās var kavēt dažu pagaidām neiesaistīto dalībvalstu īstenošanas centienus. Uzlabota sistēmas darbība vēl vairāk stimulētu dalībvalstis ātri īstenot lēmumus (sk. turpmāk minētos ieteikumus).

5.2.3. Mobilā kompetences komanda (MCT) un Eiropola Prīmes palīdzības dienests

¹⁴ *UMF II* ir otrais projekts par universālo vēstījumu formātu (dokuments 7753/10).

Gan *MCT*, gan 2012. gada janvārī Eiropolā izveidotais Prīmes palīdzības dienests atbalsta dalībvalstis ar sistēmas ieviešanu un ekspluatāciju saistītos jautājumos. *MCT* sniedz galvenokārt ar DNS un pirkstu nospiedumu datu apmaiņas ieviešanu saistītu operatīvu atbalstu, bet palīdzības dienests sniedz atbalstu iesaistītajām dalībvalstīm.

Abas struktūras ir izstrādājušas virkni pasākumu 5.2.2. punktā minēto grūtību novēršanai. Šajā nolūkā ir izveidotas neformālas ekspertu grupas (t. s. fokusa grupas). Īpašās fokusa grupās tiek risināti ar DNS sakritības noteikumiem un pirkstu nospiedumu *ICD* interpretāciju saistītie jautājumi. Par būtiskām jomām, kas būtu jākoordinē Prīmes palīdzības dienestam, ir atzīta programmatūras migrācijas pārvaldība un testēšanas procedūru atvieglošana, kā arī drošības sertifikātu pārvaldība sistēmas testēšanai un ekspluatācijai operatīvo dalībnieku starpā. Jāuzlabo arī papildpasākumi pēc atbilstību konstatēšanas. Palīdzības dienests turklāt ir izveidojis Eiropola ekspertu platformu (*Europol Platform for Experts —EPE*), lai atvieglotu apmaiņu ar būtiskām zināšanām. Visus pasākumus, ko pašlaik veic *MCT*, pēc *MCT* projekta beigām 2013. gada jūlijā ir paredzēts uzticēt palīdzības dienestam, ja šie uzdevumi tajā laikā vēl būs nepieciešami.

5.3. Policijas sadarbība un informācijas apmaiņa (3.–5. nodaļa)

Attiecībā uz šajās nodaļās minētajiem noteikumiem dalībvalstu vērtējums kopumā ir augsts. Atbildot uz Prīmes anketas jautājumiem, dalībvalstis pauž šādus viedokļus:

3. nodaļu (lieli pasākumi) dalībvalstis uzskata par

ļoti lietderīgu — 13,

nelietderīgu — 3,

viduvēju — 5 (4 dalībvalstis uz šīs iedaļas jautājumiem nav atbildējušas);

4. nodaļu (pasākumi teroristisku nodarījumu novēršanai) dalībvalstis uzskata par

ļoti lietderīgu — 8,

nelietderīgu — 5,

viduvēju — 6 (6 dalībvalstis uz šīs iedaļas jautājumiem nav atbildējušas);

5. nodaļu (citi sadarbības veidi) dalībvalstis uzskata par

ļoti lietderīgu — 14,

nelietderīgu — 1,

viduvēju — 6 (4 dalībvalstis uz šīs iedaļas jautājumiem nav atbildējušas).

Pārsteidz samērā zema 4. nodaļā paredzēto terorisma novēršanas pasākumu lietderības vērtējums. Lai gan attiecībā uz 4. nodaļu 15 dalībvalstīs pastāv citi juridiskie pamati, ar to nevar skaidrot šīs nodaļas zemāko vērtējumu, jo situācija attiecībā uz 3. nodaļu (17 dalībvalstis) un 5. nodaļu (15 dalībvalstis) ir līdzīga. Runājot par šo nodaļu faktisko izmantošanu, atklājas neviennozīmīga aina.

Noteikumu izmantošana	3. nodaļa (lieli pasākumi)	4. nodaļa (teroristiski nodarījumi)	5. nodaļa (citi sadarbības veidi)
Bieži	8	5	5
Reizēm	7	2	10
Nekad	6	15	8

Kopējas patruļas, kopēja satiksmes kontrole un atbalsts lielos pasākumos ir praksē biežāk sastopamie policijas operatīvās sadarbības veidi, kuriem seko personu un dokumentu pārbaudes un ar speciāla aprīkojuma nodrošināšanu saistīts atbalsts. Citi sadarbības veidi tiek izmantoti tikai dažos gadījumos.

Secinājumi

Ņemot vērā pieejamos datus, var secināt, ka lielākā daļa dalībvalstu šos noteikumus vērtē atzinīgi, lai gan praksē tie tiek izmantoti tikai palaikam.

Komisijai nav ziņu par vispārējām ar šo nodaļu piemērošanu saistītām grūtībām. Nav saņemts neviens ziņojums par to, kā tiek piemērots 21. un 22. pants, kuri attiecas uz civiltiesisko atbildību un kriminālatbildību. Katrā ziņā atbilde uz Prīmes anketas jautājumu par to, vai šīs nodaļas būtu jāpārskata, ir viennozīmīga — 20 dalībvalstis uzskata, ka tas nav nepieciešams, un tikai viena vai divas dalībvalstis atbalsta pārskatīšanu.

6. IETEIKUMI

Pirmkārt, dalībvalstīm, kas ir ievērojami aizkavējušās, būtu labāk jāizmanto pastāvošās iespējas. Tas attiecas tiklab uz finansējumu saskaņā ar Komisijas programmām, kā uz atbalstu, ko piedāvā *MCT* un Eiropola palīdzības dienests. Nav saprotams, kāpēc dalībvalstis, kam ir ar resursiem un tehnisku zinātību saistītas grūtības, neizmanto pastāvošos atbalsta mehānismus. Tāpēc attiecīgās dalībvalstis tiek atkārtoti aicinātas sazināties ar *MCT* (kamēr turpinās šis projekts) vai ar palīdzības dienestu. Turklāt dalībvalstīm šajā situācijā būtu jāapsver iespēja iesniegt pieteikumus īstenošanas projektiem saskaņā ar *ISEC* finansēšanas programmu, ņemot vērā, ka pēc 2013. gada tā beidzas. Vienlaikus iesaistītās dalībvalstis ir aicinātas uzturēt un vajadzības gadījumā palielināt gatavību atbalstīt īstenošanas procesā esošās dalībvalstis, piemēram, norīkojot ekspertus izvērtēšanas apmeklējumiem.

MCT un palīdzības dienesta darbs būtu jāņem vērā arī, domājot par instrumenta darbību un iespējamiem uzlabojumiem, kas nav juridiski grozījumi. Iepriekš minētās fokusa grupas ir piemērots sākumpunkts, lai gadījumos, kad tiesību normās varētu būt neskaidrības un ir iespējams uzlabot pašreizējā mehānisma efektivitāti, vienotos par pragmatiskiem risinājumiem. Turklāt pagaidām neiesaistītajām dalībvalstīm īstenošanas procesā būtu ieteicams ievērot fokusa grupu darba rezultātus.

Būtisks uzdevums joprojām ir nozīmīgu statistikas datu nodrošināšana, jo tas ir labākais veids, kā novērtēt Prīmes lēmumu pievienoto vērtību. Tāpēc dalībvalstis ir aicinātas vajadzības gadījumā vēlreiz apsvērt pašreizējo statistikas modeļu pilnveides iespējas. Mērķim būtu jābūt vēl precīzākai to sakritību skaita identificēšanai, kuras pēc papildpieprasījumiem ir

ļāvušas iegūt kriminālizmeklēšanā faktiski izmantojamu informāciju. Statistikas datu filtrēšana DNS datu apmaiņas jomā saskaņā ar dokumentā 12226/11 minēto 2. variantu¹⁵ būtu lietderīgs solis pareizajā virzienā. Šis virziens būtu jāievēro neatkarīgi no tā, par kādu nefiltrētu statistikas datu modeli ir panākta vienošanās *DAPIX*.

Neskarot acīmredzamo un steidzamo vajadzību pilnīgi īstenot spēkā esošos instrumentus, Komisija saskaņā ar 2010. gada paziņojumu „Pārskats par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā”¹⁶ pilnā mērā piemēros šajā paziņojumā izklāstītos būtiskos un uz procesu vērstos principus ik reizi, kad citu sistēmu (piemēram, *SIS II*) turpmākā īstenošana būs saistīta ar Prīmes lēmumu īstenošanā vai to mērķu sasniegšanā izmantojamām tehnoloģijām. Līdz ar to, ņemot vērā pašreizējo ekonomisko klimatu, īpaši būtu jāuzsver vajadzība nodrošināt pēc iespējas lielāku rentabilitāti.

Lai gan tas neattiecas uz lēmumu darbības jomu, svarīgs aspekts ir izrādījušās papildpasākumu procedūras pēc atbilstību konstatēšanas. Šajā kontekstā būtu jāapsver arī pastāvīgi pasākumi dalībvalstu papildpasākumu procedūru kartēšanai¹⁷ un saistīti palīdzības dienesta pasākumi, lai nodrošinātu standartizētu vēstījumu formātu. Papildu ieteikumi šajā sakarā ir iekļauti kopā ar šo ziņojumu publicētajā Komisijas paziņojumā par Eiropas Informācijas apmaiņas modeli (*EIXM*).

¹⁵ Šis variants ļautu filtrēt sakritības, kas tehnisku iemeslu vai dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu pieejas dēļ gala rezultātā nav izmantotas izmeklēšanā.

¹⁶ COM(2010) 385.

¹⁷ Otrā pasākumu saraksta projekts *IMS* (Informācijas pārvaldības stratēģijas) īstenošanai, dokuments 12002/1/11 un dokuments 5113/12.

Pārskats par iesaistītajām dalībvalstīm

Paskaidrojums

Tabulās ir atspoguļots pašreizējais īstenošanas statuss attiecībā uz dažādiem datu veidiem — DNS, pirkstu nospiedumu un transportlīdzekļu reģistrācijas datiem. Dažos gadījumos dalībvalstis praksē vēl neapmainās ar informāciju, lai gan tiek uzskatītas par iesaistītajām dalībvalstīm, jo Padome ir pieņēmusi lēmumu, saskaņā ar kuru šīm dalībvalstīm ir atļauts apmainīties ar attiecīgajiem datiem.

Iesaistītās dalībvalstis ir šādas:

- DNS datu jomā: BG, CZ, DE, EE, ES, FR, CY, LV, LT, LU, HU, NL, AT, PT, RO, SI, SK, FI,
- pirkstu nospiedumu datu jomā: BG, CZ, DE, EE, ES, FR, CY, LT, LU, HU, NL, AT, SI, SK,
- TRD jomā: BE, DE, ES, FR, LT, LU, NL, AT, PL, RO, SE, SI, FI.

Pelēkie lauki norāda, ka divas dalībvalstis ir sākušas apmainīties ar tabulā norādīto datu veidu.

Tabulas ir pievienotas Padomes dokumentam 5086/7/12 un tiek atjauninātas aptuveni ik pēc sešām nedēļām. Šīs tabulas ir ņemtas no 2012. gada 12. oktobrī publicētās REV 7 versijas.

Operatīvā datu apmaiņa DNS jomā																											
	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
BE	x																										
BG		x																									
CZ			x																								
DK				x																							
DE					x																						
EE						x																					
EL							x																				
ES								x																			
FR									x																		
IE										x																	
IT											x																
CY												x															
LV													x														
LT														x													
LU															x												
HU																x											
MT																	x										
NL																		x									
AT																			x								
PL																				x							
PT																					x						
RO																						x					
SI																							x				
SK																								x			
FI																									x		
SE																										x	
UK																											x

Operatīvā datu apmaiņa pirkstu nospiedumu jomā

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
BE	x																										
BG		x																									
CZ			x																								
DK				x																							
DE					x																						
EE						x																					
EL							x																				
ES								x																			
FR									x																		
IE										x																	
IT											x																
CY												x															
LV													x														
LT														x													
LU															x												
HU																x											
MT																	x										
NL																		x									
AT																			x								
PL																				x							
PT																					x						
RO																						x					
SI																							x				
SK																								x			
FI																									x		
SE																										x	
UK																											x

Operatīvā datu apmaiņa TRD jomā																											
	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
BE	x																										
BG		x																									
CZ			x																								
DK				x																							
DE					x																						
EE						x																					
EL							x																				
ES								x																			
FR									x																		
IE										x																	
IT											x																
CY												x															
LV													x														
LT														x													
LU															x												
HU																x											
MT																	x										
NL																		x									
AT																			x								
PL																				x							
PT																					x						
RO																						x					
SI																							x				
SK																								x			
FI																									x		
SE																										x	
UK																											x

